

Moja Niepodległa

<https://mojaniepodlegla.pl/mn/11-xi-w-dokumentach-aip/dokumenty-wg-miejscowos/krakow/7606,Wybrane-dokumenty-WUSW-w-Krakowie-dot-zabezpieczenia-uroczystosci-w-dn-11-XI-1983.html>
20.04.2024, 14:44

Wybrane dokumenty WUSW w Krakowie dot. zabezpieczenia uroczystości w dn. 11 XI 1983 r. z okazji 65 rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, IPN Kr 066/55 t. 35.

Plan przedsięwzięć organizacyjno-taktycznych opracowany przez Zespół ds. Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego na dzień 11 XI 1983 r., IPN Kr 066/55 t. 35, s. 11-14 [k. 5-8].

SPW 06/55/35
SKA

5

Kraków, dnia 8 listopada 1983 r.

T A J N E

Egz. nr.

Plan

przedsięwzięć organizacyjno-taktycznych opracowany przez Zespół d/s Bezpieczeństwa i porządku publicznego na dzień 11 listopada 1983 r.

I. SYTUACJA OPERACYJNO-POLITYCZNA.

Aktualne rozpoznanie operacyjne wskazuje na możliwość zakłócenia porządku i bezpieczeństwa publicznego w związku z przypadającą na dzień 11 listopada br. rocznicą odzyskania niepodległości II Rzeczypospolitej. Na dzień ten planowane są w szeregu krakowskich kościołach msze w intencji odzyskania niepodległości, z których najważniejszą, mającą charakter wiodycy ma się odbyć o godz. 18.00 w katedrze na Wawelu. Mszę celebrować będzie kard. Macharski.

W związku z powyższym należy przewidzieć następujące zagrożenie:

- sforsowanie po zakończeniu mszy na Wawelu pochodu protestacyjnego próbującego się przedostać w kierunku Rynku Głównego, a następnie na Pl. Matejki, celem odbycia wiecu manifestacyjnego pod Pomnikiem Grunwaldzkiego - alternatywnie: pochodu udającego się Alejami 3-ich Wieszczów do Klasztorza Studenckiego,
- próbę odbycia wiecu protestacyjnego na placu Rynku Głównego,
- próbę odbycia wiecu protestacyjnego pod Pomnikiem Grunwaldzkiego na Placu Matejki

II. ZAGROŻENIA TAKTYCZNE DOZIAŁAN.

Celem niedopuszczenia do zakłócenia ładu i porządku na terenie m. Krakowa, a w szczególności w jego centralnej dzielnicy, planuje się:

A. Założenia organizacyjne

1. Urochomienie centralnego stanowiska dowódczo-analitycznego - Sztabu WUSW - w bud. " B " przy ul. Mogiłskiej 109.

strona 0010

SPW 06/55/35
SKA

- 2 -

6

2. D-ca operacji - ppk. Stefan Łosiak - dowodzić będzie siłami z RSD.
3. Urochomienie punktów obserwacyjno-seldunkowych.
4. Przygotowanie grup filmowych do dokumentowania przebiegu zajść i działań.
5. Przygotowanie grup operacyjno-dochodzeniowych w więźniarkach do odbierania i dokumentowania osób zatrzymanych.
6. Powołanie w dniu 11 listopada br. - kompanii NMO.
7. Wprowadzenie w dniu 11 listopada br. - stanu pełnej gotowości dla jednostek NO z terenu m. Krakowa z 12-godz. dniem służby i skoczowania pododdziałów zwartych.
8. Przekazanie obowiązków służb wartowniczo-ochronnych kompanii OSPO.

B. Założenia taktyczne operacyjne.

Podjęcie wyprzedzających działań operacyjnych przez służby pionu SB i operacyjne NO - wg odrębnego planu działania.

C. Założenia taktyczne.

1. Przygotowanie pododdziałów zwartych do działań w oparciu o wielovariantowy plan określający ew. zasady stanu - wg założeń planu graficznego.
2. Dokonanie kalkulacji sił i środków w wariantach uwzględniającym udział sił przydzielonych.
3. Podjęcie działań patrolowych i blokadowych celem niedopuszczenia do uformowania się pochodu protestacyjnego.
4. Przygotowanie do działań rozpraszających w przypadku zawiązania się pochodu lub wiecu protestacyjnego, przy użyciu pałek gumowych, AM i ew. wyrzutni pocisków gumowych.
5. Wszystkie działania mają odbyć się przy kategorijskim zakazie użycia środków chemicznych - a zianą tej decyzji warunkowaną rozwojem sytuacji, leży w gestii Szefa WUSW w Krakowie.
6. Pododdziały zwarte i Kompanii Interwencyjnej przystępują do działań bez broni palnej, z wyjątkiem kadry dowódczej.
7. Kompania Interwencyjna - operuje na całym zagrożonym terenie oraz Pluton specjalny pozostaje w dyspozycji d-ty operacji. Podstawowym ich zadaniem jest zatrzymywanie przywódców zajść i osób szczególnie agresywnych.

strona 0011

SPW 06/55/35
SKA

- 3 -

7

8. Jako generalną taktykę działań przyjmuje się nasilone legitymowanie i zatrzymywanie - w uzasadnionych przypadkach - dowódców osobistych.
- Zatrzymywanie osób ma być stosowane w stosunku do: przywódców / inicjatorów / zajęć, osób szczególnie aktywnych lub agresywnych oraz zamajacowych.
9. Do dyspozycji d-ców batalionów skierowane zostają po 2 więźniarki / 1 Kysą i 1 Star /.
10. Zabezpieczenie budynków UM i PZPR wzmacnione będzie przez członków ORMO i PRON - bez udziału sił NO i pododdziałów zwartych ORMO.

III. POSTANOWIENIA KONKRETY.

1. Ppk Stefan Jurczak w dniu 11 listopada 1983 r. o godz. 9.00 osłowi na narzędzie z zainteresowanymi oficerami NO - taktykę działań sił mundurowych, współdziałanie ze służbami operacyjnymi oraz sposób przekazywania informacji.
2. Pomoce Kierownika Sztabu WUSW d/s łączności i dowódcę dowodzenia - ppk Julian Kanteck - opracuje odpowiednie dokumenty dot. łączności oraz zapewni sprawne działanie w systemie łączności radiowej i przewodowej.
3. St. insp. WSK - kpt. Leszek Drozd - opracuje dokumenty dot. zwariantowanych działań pododdziałów zwartych.
4. Naczelnik Wydz. Prewencji - mjr Stanisław Waga - zapewni:
 - wzmacnienie obsady w aresztach,
 - przydział więźniarek do działań,
 - dokonanie uzgodnień dot. ochrony obiektów pomocniczych,
 - uzgodni dystrybucję służby dla patroli WSW.
5. Naczelnik Wydz. Doch.-Śledczego - ppk Leszek Snopkowski - zapewni obsadę grup dochodzeniowych w więźniarkach.
6. Naczelnicy Wydz. GBT, Inwestycji i Remontów WUSW - zabezpieczą zakwaterowanie i wyżywienie dla ew. sił przydzielonych.
7. D-ty kompanii NMO oraz Interwencyjnej przeprowadzą szkolenie z całym stanami podległych sił w dniu 11 listopada 1983 r., w godzinach przedpołudniowych.
8. Dla potrzeb współdziałania pomiędzy służbami operacyjnymi i mundurowymi ustala się:
 - hasło: - " JESIEN "
 - odzew: - " JARZEBINA "

strona 0012

SPW 06/55/35
SKA

- 4 -

8

9. Dowodzenie siłami mundurowymi i operacyjnymi odbywać się będzie ze Stanowiska Dowodzenia WUSW w Krakowie przy ul. Mogiłskiej 109.
10. W przypadku zmiany sytuacji niniejszy plan zostanie uzupełniony lub zmieniony.

Sporz. w 2 egz.

2 egz. Wydz. WSK WUSW
Wyk. RR/EC

NACZELNIK
Wojewódzkiego Stanowiska Kierowania

strona 0013

Plan działań Służby Bezpieczeństwa WUSW w Krakowie w dniach 9-13 XI 1983 r. z dn. 9 XI 1983 r., IPN Kr 066/55 t. 35, s. 15-27 [k. 9-21].

IPN: 066/55/35
56K

"Z A T W I E R Z A M"

Z-CA SZEFA WUSW
D/S SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA
W KRAKOWIE

PLK HGR WISŁAW DZIAŁOWSKI

Kraków, dnia 9 XI 1983r.

T A J N E
Egz. nr 1

P. A. B.

-----P L A N-----

działań Służby Bezpieczeństwa WUSW w Krakowie w dniach
9 - 13.11.1983r.

W związku z aktualną sytuacją operacyjno-polityczną przedstawioną w planie działań Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Krakowie oraz wynikających z niej zagrożeń, Służba Bezpieczeństwa przyjmuje do realizacji:

I. KIERUNKI DZIAŁAŃ OPERACYJNYCH

1. Wszystkie posiadane przez SB siły i środki operacyjne wykorzystane zostaną od dnia 9.11.1983r. do pełnego wyprzedzającego rozpoznania zamierzeń i działań przeciwnika. Uzyskane tą drogą informacje będą sprawdzane i weryfikowane, a następnie przekazywane do Sztabu WUSW celem podejmowania właściwych decyzji.
2. Natychmiastowe wyjaśnienie i eliminowanie wszelkich nieprawidłowości w ochranianych obiektach obliczonych na eskalację napięć społecznych, niezadowolonych, konfliktów, przerw w pracy, strajków, zakłóceń ładu i porządku publicznego itp.

strona 0014

IPN: 066/55/35
56K

2

3. Stosowanie szeroko pojętej profilaktyki w odniesieniu do zagrożonych środowisk, grup i osób, zacierającej do ograniczenia ich negatywnych wpływów i oddziaływań oraz zapobiegania powstawania zagrożeń i likwidację ich struktur.
4. Zdecydowane i szybkie dokumentowanie wrogiej działalności szczególnie dotyczącej inicjatyw wywoływania niepokojów społecznych i zamieszek ulicznych, produkcji i kolportażu ulotek, nawoływania do uczestnictwa w akcjach protestacyjnych obliczonych na zakłócenie ładu i porządku publicznego.

Dla zapewnienia ładu i porządku publicznego, rytmicznej pracy ochranianych obiektów w dniach 10 - 13.11.1983r. planuje się:

II. PRZEDSIĘWZIĘCIA OPERACYJNE

A. w zakresie rozpoznania operacyjnego

1. Naczelnicy Wydziałów Operacyjnych WUSW oraz Szefowie DUSW spowodują zektywizowanie pracy z osobowymi źródłami informacji celem zabezpieczenia wyprzedzającego dopływu informacji z ochranianych obiektów i środowisk oraz grup społecznych. Szczególną uwagę należy zwrócić na:
 - rozpoznanie bieżącego stanu nastrojów w zakładach pracy treści prowadzonych dyskusji, ewentualnych zagrożeń mogących rzutować na atmosferę i dyscyplinę pracy załóg;
 - ujawnianie zamiarów przeciwnika, osób i grup znanych z negatywnych postaw i zachowań, figurantów spraw operacyjnych, ekstremalnych działaczy b. "S", nielegalnych grup i struktur itp., zwłaszcza w odniesieniu do przypadających rocznic w dniach 10, 11 i 13.11.1983r.;

strona 0015

- 3 -

- produkcję i kolportaż ulotek oraz wrogich wydawnictw, a także ewentualne próby emisji nielegalnych rozgłośni radiowych;
 - rozpoznanie inicjatyw obliczonych na wywołanie niezadowolona, przerw w pracy lub innych negatywnych zachowań;
 - inspirowanie źródeł do podejmowania działań służących właściwej atmosferze wśród załóg pracowniczych, eliminowanie postaw ekstremalnych, tonowania nastrojów i przeciwdziałanie wszelkim formom zbiorowego protestu;
 - ujawnianie innych faktów zagrożeń obliczonych na zakłócenie ładu i porządku publicznego.
2. Naczelnicy Wydziałów Operacyjnych WUSW oraz Szefowie DUSW, każdy w swoim zakresie zabezpieczą obecność osobowych źródeł informacji na wszystkich imprezach, jakie w tym czasie będą się odbywać. Ich zadaniem będzie zbieranie interesujących nas informacji, a także tonowanie negatywnych nastrojów i zachowań. Źródła te winny być odpowiednio przeszkolone, a po zakończeniu imprez należy z nimi odbyć spotkania w celu zebrania informacji.
- Odpowiedzialni: Naczelnicy Wydziałów Operacyjnych WUSW i Szefowie DUSW.
3. Naczelnicy Wydziałów II, IV, V zapewnią dopływ informacji z wiodących zakładów przemysłowych, gwarantujących pełną wiedzę o stanie nastrojów załóg, inicjatywach, wszelkich wrogich zamierzeniach i tendencjach.
- Termin realizacji: od 9.11.1983r. na bieżąco
- Odpowiedzialni: kpt. R.MAYER, mjr T.CHOLEWA,
kpt. E.FILIPEK
4. Naczelnik Wydziału V zapewni dopływ informacji o zamierzeniach i próbach organizowania wrogich akcji protestacyjnych przez b. pracowników ZR Małopolska.
- Odpowiedzialny: kpt. K.KASPRZYK

strona 0016

- 4 -

4. Naczelnik Wydziału V w porozumieniu z Kierownikami innych jednostek skieruje w dniach 10 - 11.11.1983r. do wytypowanych zakładów pracy grupy pracowników operacyjnych. Ich zadaniem będzie bieżący dopływ informacji z tych obiektów o aktualnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem przerw śniadaniowych. Po zakończeniu pracy funkcjonariusze wracając do jednostek nacierzystych i sporządzają stosowne notatki.
- Pracownicy wchodzący w skład tych grup zostaną poinformowani o zadaniach na naradzie w dniu 9.11.1983r. Grupy pracują według odrębnego planu.
- Odpowiedzialny: kpt. E.FILIPEK
5. Naczelnik Wydziału IV zapewni bieżące rozpoznanie zamiarów hierarchii kościoła krakowskiego oraz świeckiego aktywności katolickiej, podejmowanych inicjatyw w tym okresie. Dokona także szczegółowego rozpoznania, w których kościołach i w jakim terminie odprawiane będą intencjonalne nabożeństwa związane z rocznicą odzyskania niepodległości. Zabezpieczenie operacyjne tych imprez przebiegać będzie według oddzielnego planu, stanowiącego załącznik niniejszego dokumentu.
- Odpowiedzialny: mjr W.CHMURZYŃSKI
6. Naczelnicy Wydziałów III i III-1 wykorzystując możliwości operacyjne zapewnią bieżący dopływ informacji o kierunkach dyskusji, zamierzeniach i inicjatywach kadry naukowej krakowskich wyższych uczelni.
- Szczególną uwagę zwrócą na dopływ informacji z kręgu osób znanych jako ekstremalnych działaczy b. "Solidarności" w uczelniach: UJ, AGH, Politechnika Krakowska, AM.
- Odpowiedzialni: mjr W.HRYNIEWICZ
kpt. A.WIĘCKOWSKI

strona 0017

- 5 -

7. Naczelnik Wydziału III-1 zapewni dopływ informacji o ewentualnych zamiarach włączenia się młodzieży szkół ponadpodstawowych w negatywne działania i inicjatywy. W ramach kontaktów z Kuratorium Oświaty i Wychowania zobliguje te władze do baczniejszego zwrócenia uwagi na dyscyplinę młodzieży, kadry pedagogicznej i przestrzeganie zasad regulaminu. Niezależnie od tego przeprowadzi rozmowy z dyrekcjami szkół, skąd pochodzą informacje, że młodzież włączała w tego typu akcje. Konkretnie przedsięwzięcia w tej sprawie Naczelnik Wydziału przedstawi w oddzielnym dokumencie.
- Odpowiedzialny: mjr W.HRYNIEWICZ
8. Celem zapewnienia maksymalnego dopływu informacji ze środowiska studenckiego Naczelnicy Wydziałów III i III-1 w porozumieniu z innymi spowodują wykorzystanie wszystkich możliwości w zakresie:
- rozpoznania stanu nastrojów młodzieży akademickiej;
 - zamiarów wciągnięcia jej do realizacji wrogich inicjatyw;
 - rozpoznania producentów i kolporterów wrogich wydawnictw i ulotek;
 - rozpoznania postaw i zachowań znanych w przeszłości działaczy b. NZS, RMP, DA itp.;
 - rozpoznania inspiраторów zakłócenia ładu i porządku na terenie uczelni i domów akademickich na miasteczku studenckim.
- W miarę potrzeb i rozwoju sytuacji Naczelnicy Wydziałów III i III-1 utrzymywać będą kontakt z administracjami wyższych uczelni.
- Odpowiedzialni: mjr W.HRYNIEWICZ
kpt. A.WIĘCKOWSKI
9. Naczelnik Wydziału III zapewni bieżącą informację ze środowiska opiniotwórczego, ze szczególnym uwzględnieniem przenoszenia negatywnych inicjatyw do szerszych kręgów

strona 0018

- 6 -

- społeczeństwa. Zwróci uwagę na proponowane w tym czasie programy artystyczne scen krakowskich pod kątem ewentualnego nasycenia ich treściami wolnościowymi, antyradzieckimi, prosolidarnościowymi itp.
- Szczegółowe kierunki pracy w tym zakresie przedstawione będą w planie Wydziału III.
- Odpowiedzialny: kpt. A.WIĘCKOWSKI
10. Ze względu na możliwość wykorzystania zbliżających się dat przez osoby skupione wokół b. KPN oraz legionistów, szczególnie zaś daty 11.11.1983r. Naczelnik Wydziału III zabezpieczy z tych środowisk dopływ informacji oraz w planie Wydziału przedstawi propozycje działań w odniesieniu do wytypowanych figurantów.
- Odpowiedzialny: kpt. M.KANIA
11. Mając na uwadze wyraźną aktywizację pracowników placówek dyplomatycznych i konsularnych, a także dziennikarzy i cudzoziemców przebywających na terenie m. Krakowa Naczelnik Wydziału II zabezpieczy maksymalną kontrolę figurantów oraz podejmie skuteczne środki w kierunku ograniczenia możliwości penetracji środowisk i terenu. Szczegółowe przedsięwzięcia w tym względzie przedstawi w oddzielnym dokumencie.
- Odpowiedzialny: ppłk St.MANUSIAK
12. Naczelnik Wydziału II zapewni dopływ informacji ze środowiska dziennikarskiego oraz poligraficznego. Szczególną kontrolę prowadził będzie w zakresie programu Radia i TV oraz prasy pod kątem ujawniania zasierwiania tych publikatorów do przemykania wrogich treści. W tym kontekście uaktywni współdziałanie z Delegaturą CUPPIW i PIR w Krakowie.
- Szczegółowe zamierzenia kontroli tego środowiska przedstawi w planie Wydziału II.
- Odpowiedzialny: kpt. R.MAYER

strona 0019

- 7 -

B. w zakresie działań profilaktycznych

1. Naczelnicy Wydziałów Operacyjnych WUSW oraz Szefowie DUSW spowodują przeprowadzenie rozmów z administracjami obiektów, komendantami Straży Przemysłowych, sekretarzami organizacji partyjnych pod kątem:

- zapewnienia w tym czasie właściwej dyscypliny pracy i wywiązywania się podległych załóg z zadań produkcyjnych;
- zapewnienia frontu robót dla podległych załóg;
- zwracania uwagi i podejmowania interwencji w przypadkach stwierdzenia negatywnych zachowań osób i występowania zagrożeń /kolportaż, napisy, awarie, itp/;
- właściwego zabezpieczenia punktów neuralgicznych w obiektach, w tym poligrafii, radiowzłazów, magazynów "MW", stacji CPN itp.;
- zobligowania Straży Przemysłowych do wzmocnienia kontroli ruchu osób i pojazdów na bramach wejściowych i wjazdowych celem ujawniania ewentualnych prób wnoszenia nielegalnych wydawnictw, wynoszenia przedmiotów mogących stanowić narzędzia walki, bądź przenikania do zakładów emisariuszy podziemia;
- zapewnienia w większych zakładach, szczególnie o ruchu ciągłym dyżurów kierownictwa w okresie 10. 11 i 13.11.1983r. oraz zobligowanie do natychmiastowego przekazywania kompetentnym jednostkom MO informacji o zaistniałych zakłóceniach.

Odpowiedzialni: Naczelnicy Wydziałów Operacyjnych WUSW i Szefowie DUSW

2. Naczelnicy Wydziałów Operacyjnych SB w oparciu o posiadane rozpoznanie sporządzą stosowne wykazy osób:

- przewidzianych do rozmów ostrzegawczych;
- do lustracji i przeszukań mieszkań;
- przewidzianych do ewentualnego profilaktycznego zatrzymania na 48 godzin.

- 8 -

3. Naczelnicy Wydziałów II, III, III-1, IV i V w terminie do dnia 10.11.1983r. przedstawią do akceptacji Z-cy Szefa WUSW d/s SB w Krakowie plany działań specjalnych w odniesieniu do wytypowanych figurantów, środowisk i kształtującej się sytuacji.

Odpowiedzialni: Naczelnicy Wydziałów Operacyjnych SB

4. Szefowie DUSW - każdy we własnym zakresie - zabezpieczą w omawianym okresie miejsca pamięci narodowej oraz symbole przyjaźni polsko-radzieckiej, znajdujące się w rejonie ich działania.

5. W dniach od 10 - 13.11.1983f. w godzinach 5.00 - 7.30 oraz doraźnie, ppłk W.HAKIEL w porozumieniu z Naczelnikami Wydziałów Nieoperacyjnych WUSW i Szefami DUSW zorganizuje na terenie miasta grupy patrolowe celem ujawniania faktów kolportażu ulotek, napisów, zdarzeń itp. Raporty z penetracji miasta przekazuje płk W.DZIAŁOWSKIEMU po wykonaniu codziennych zadań.

6. Naczelnik Wydziału V w porozumieniu z inspektorami IOP wytypuje obiekty przemysłowe, które w okresie od 9 - 13.11.1983r. zostaną skontrolowane pod względem ich zabezpieczenia fizycznego.

Inspektorzy IOP dokonujący kontroli składają raporty mjr. P.KOŚCIELNIAKOWI.

Plan kontroli Naczelnik Wydziału V przedłoży Z-cy Szefa WUSW d/s SB celem akceptacji 10 bm.

Odpowiedzialny: kpt. E.FILIPEK

7. W dniach 10 - 13.11.1983r. Naczelnik Wydziału IV przeprowadzi lustracje wytypowanych obiektów sakralnych celem ujawnienia ewentualnych negatywnych intencji, haseł, dekoracji czy zapowiedzi. Grafik zabezpieczenia obiektów stanowi oddzielny dokument.

Odpowiedzialny: mjr W.CHMURZYŃSKI

III. ZABEZPIECZENIE OPERACYJNO-FIZYCZNE

1. Celem właściwego wykorzystania sił i środków zabezpieczenia operacyjno-fizyczne w dniu 11.11.1993r. dzieli się na następujące rejony:

- rejon I.

D-ca kpt. K.ALEKSANDERK + ___ funkcjonariuszy operac. samochód krypt. _____

Gotowość zabezpieczenia godzina _____
Rejon obejmuje: Katedrę Wawelską, gdzie o godzinie 10.00 odbędzie się nabożeństwo w intencji Ojczyzny z okazji 65 rocznicy odzyskania niepodległości oraz dziedziniec przed Katedrą.

- rejon II.

D-ca kpt. A.WIĘCKOWSKI + ___ funkcjonariuszy operac. samochód krypt. _____

Gotowość zabezpieczenia godzina _____
Rejon obejmuje: ul. Bernardyńska, Stradom, Waryńskiego, Grodzka do Placu Wiosny Ludów, Podzamcze, Straszewskiego Powisłe, Plac św. Idziego oraz obydwie drogi dojazdowe na wzgórze wawelskie.

- rejon III.

D-ca mjr A.KORZENIOWSKI + ___ funkcjonariuszy operac. samochód krypt. _____

Gotowość zabezpieczenia godzina _____
Rejon obejmuje: Rynek Główny, ze szczególnym uwzględnieniem okolic płyty Tadeusza Kościuszki, gdzie o godz. 17.00 Solidarność Krowodrzy zapowiedziała składanie kwiatów, pomnika A.Mickiewicza, kościoła Mariackiego, ul. Grodzkiej do Placu Wiosny Ludów, ul. Floriańskiej.

- rejon IV.

D-ca kpt. M.KANIA + ___ funkcjonariuszy operacyjnych samochód krypt. _____

Gotowość zabezpieczenia godzina 10.00.
Rejon obejmuje: Plac Matejki, okolice Barbakenu i Bramy Floriańskiej, z uwzględnieniem Grobu Żołnierzy Radzieckich oraz ul. Basztową do skrzyżowania z ul. Waryńskiego wraz z przejściem podziemnym.
W planie zabezpieczenia ujęć ochronę oficjalnych imprez przewidzianych w tym rejonie w godzinach popołudniowych.

- rejon V.

D-ca mjr W.HRYNIEWICZ + ___ funkcjonariuszy operacyjnych samochód krypt. _____

Gotowość zabezpieczenia godzina _____.
Rejon obejmuje cały obszar miasteczka studenckiego.

- rejon VI.

D-ca mjr W.CHRZYŹYŃSKI + ___ funkcjonariuszy operacyjnych

Rejon obejmuje zabezpieczenie operacyjne wytypowanych kościołów, w których dnia 11 bn. odprawiane będą msze i nabożeństwa w intencjach wskazujących na możliwość ich wykorzystania do wrogich inicjatyw.

- rejon VII.

D-ca ppłk Z.MAJKA + ___ funkcjonariuszy operacyjnych samochód krypt. _____

Gotowość zabezpieczenia godzina _____.
Rejon obejmuje obszar ewentualnego formowania się pochodu i działania specjalne zmierzające do jego dezintegracji.

- rejon VIII.

D-ca ppłk S.KOMODZIŃSKI

Gotowość zabezpieczenia godzina _____.
Obejmuje działania operacyjne realizowane przez Wydział "B" według odrębnego planu. W szczególności organizację

zakrytych punktów obserwacyjnych z uwzględnieniem dziedzińca przed Katedrą Wawelską, Placu Bernardyńskiego, ul. Grodzkiej, Powisła, Waryńskiego, Dietla, Floriańskiej, Rynku Głównego, zwłaszcza w rejonie Płyty Kościuszki i Pomnika Mickiewicza, miasteczka studenckiego i Placu Matejki.

2. Taktyka zabezpieczenia.

- celem zabezpieczenia jest przede wszystkim bieżąca ocena sytuacji w poszczególnych rejonach oraz przekazywanie informacji o jej rozwoju do Sztabu WUSW;
- d-cy poszczególnych rejonów bezpośrednio po uzyskaniu gotowości zabezpieczenia przeprowadzą szczegółową lustrację terenu swojego działania pod kątem ujawniania podejrzanych osób, elementów mogących służyć ewentualnej demonstracji tj. transparentów, flag, drążków, plakatów, jak również innych zagrożeń np. kolportażu ulotek, napisów itp. W sprzyjających okolicznościach spowodują usunięcie bądź neutralizację tych zagrożeń;
- w okresie poprzedzającym, w czasie, a szczególnie po zakończeniu imprez zarówno oficjalnych jak i kościelnych prowadzić bieżącą zewnętrzną lustrację uczestników pod kątem ujawniania wrogich postaw i elementów mogących stanowić zagrożenie. Przewiduje się podejmowanie interwencji jedynie w szczególnie sprzyjających okolicznościach;
- o ujawnionych elementach, frekwencji uczestników imprez, ich zamiarach, zwłaszcza w kontekście wyboru trasy ewentualnego przemarszu przekazywać szybkie informacje do Sztabu WUSW drogą radiową i telefoniczną, wykorzystując tabele roznomiczne i przestrzegając zasad dyscypliny w eterze;
- d-cy poszczególnych rejonów przeprowadzą z podległymi im funkcjonariuszami szczegółową instruktaż obejmujący obok zadań merytorycznych również zakres ubioru odpowiedniego do zabezpieczanej imprezy, właściwego zachowania się, pozostawienia w posiadzczeniach służbowych

- broni służbowej, pałek i RMG;
- d-cy rejonów przedłożą w dniu 10 bn. o godzinie _____ do akceptacji szczegółowe plany zabezpieczenia ujmujące dyslokację sił, wariantowość działań, a zwłaszcza utrzymanie stałej łączności pozwalającej na ewentualne przesieszczenie swoich grup w inne rejony działania.

IV. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Z-ca Szefa DUSW Nowa Huta d/s SB opracuje i przedłoży do akceptacji plan zabezpieczenia terenu dzielnicy obejmujący m.in. zabezpieczenia łamania zmian w Kombinacie HIL, sytuacji operacyjno-politycznej na terenie dzielnicy, zwłaszcza w rejonach stałych zagrożeń tj. Plac Centralny Pomnik Lenina, Urząd Dzielnicowy, KD PZPR, "krzyż", miejsce śmierci WŁOSIKA i SMAGURA, cmentarz w Grębałowie. Opracowany dokument obejmował będzie także system przekazu informacji o zagrożeniach do Sztabu WUSW.
Odpowiedzialny: por. S.MICHNIEWSKI
2. Naczelnik Wydziału "B" niezależnie od zorganizowanych "PZ" zapewni we współdziałaniu z d-cami poszczególnych rejonów właściwą dokumentację fotograficzną i filmową z przebiegu imprez, zwracając szczególną uwagę na Wawel, Rynek Gł. i Plac Matejki.
Przygotuje również grupy obserwacyjne z możliwością rozmieszczenia ich w rejonie Rynku Głównego i Placu Matejki z zadaniem podjęcia wytypowanych osób pod obserwację i przekazania ich w odpowiednich okolicznościach do wylegitymowania i zatrzymania grupie realizacyjnej.
Odpowiedzialny: ppłk S.KOMODZIŃSKI
3. Naczelnik Wydziału Śledczego i Dochodzeniowo-Śledczego zorganizują grupy operacyjno-śledcze gotowe do podjęcia działań na wypadek takiej potrzeby. Niezależnie od tego zapewnią udział oficerów śledczych w działaniach i czynnościach podejmowanych przez Wydział operacyjny.
Odpowiedzialny: kpt. M.WOJCIK

- 13 -

4. Naczelnicy Wydziałów "C" i Paszportów WUSW począwszy od 10 bm. zapewnią możliwość korzystania z ich kartotek w godzinach od 7.00 - 24.00.
Odpowiedzialni: mjr B. PODOLSKI
ppłk J. ZAWOJSKI
5. Kierownik Samodzielnej Sekcji "A" opracuje tabele różnicowe łączności radiowej.
Odpowiedzialny: mjr Z. KURAL
6. Naczelnik Wydziału łączności opracuje dane radiowe ujmujące specyfikę niniejszego zabezpieczenia.
Odpowiedzialny: ppłk J. KANTEK
7. Dla potrzeb współdziałania sił operacyjnych i mundurowych przyjmuje się:
- hasło - "DESIEŃ"
- odzew - "JARZĘBINA".
8. Niniejszy dokument stanowi część składową planu działań Sztabu WUSW w Krakowie. Przewiduje się możliwość aktualizacji i uzupełnienia planu w przypadku takiej potrzeby.

NACZELNIK WYDZIAŁU V

MOR PIOTR KOŚCIELNIAK

Wyk. w 3 egz.
Oprac. PK/ER
L.dz.m.0943/83

Ankieta operacji milicyjnej z dn. 11 XI 1983 r. z terenu Kraków-Śródmieście, IPN Kr 066/55 t. 35, s. 135-141 [k. 80-86].

T A J N E

Egz. Nr 2

A N K I E T A

operacji milicyjnej

Dnia: 11 listopada 1983 r.
Miejsce: Kraków - Śródmieście.1. Krótki opis sytuacji operacyjno-politycznej, ze szczególnym uwzględnieniem rozpoznania operacyjnego i taktycznego i

Przypadająca w dniu 11 listopada 1983 r. 65 rocznica odzyskania niepodległości Polski, w powiązaniu z przypadającą w przeddzień 3-cią rocznicą rejestracji NSZZ "Solidarność", wzorem lat ubiegłych stwarzały potencjalne niebezpieczeństwo zagrożenia porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta Krakowa.

Rozpoznanie operacyjne wskazywało na brak szerszego zainteresowania tymi rocznicami w środowiskach robotniczych, natomiast rocznica odzyskania niepodległości i związane z nią uroczystości budziła żywe zainteresowanie w środowisku młodzieżowym: studenckim i szkół ponadpodstawowych.

Na dzień ten planowane były w szeregu krakowskich kościołach msze w intencji odzyskania niepodległości, z których kluczową była, zamówiona przez b. Legionistów, msza na Wawelu o godz. 18.00, celebrowana przez kard. Fr. Macharskiego.

W oparciu o doświadczenia z roku ubiegłego oraz informacje operacyjne istniało zagrożenie zorganizowania po zakończeniu mszy pochodu protestacyjnego kierującego się na Plac Matejki celem złożenia tam kwiatów i odbycia manifestacji. Uzyskano informacje wskazujące jeszcze na dwa inne warianty pochodu: pierwszy - do Miasteczka Studenckiego i drugi - szło prawdopodobnie ze względu na dużą odległość - pod Kopiec św. J. Piłsudskiego na Sowińcu.

Ponadto istniało zagrożenie, wykorzystania przez siły opozycyjne do wazręcia zamieszek, osób zgromadzonych na nabożeństwach :

strona: 0100

- 2 -

- o godz. 16.00 w kościele św. Józefa w Rynku Podgórkim,
- o godz. 18.00 w kaplicy na os. Szklane Domy w Nowej Hucie,
- o godz. 18.30 w Kościele Mariackim w Rynku Głównym,
- o godz. 20.00 w kościele XX Majonarzy przy ul. Dzierżyńskiego.

Poza oficjalną uroczystością złożenia kwiatów pod Pomnikiem Nieznanego Żołnierza na Placu Matejki, planowaną na godz. 12.00, rozpoznanie operacyjne dostarczyło informacji o projektowanych przez siły opozycyjne składowaniach kwiatów o godz. 17.00 na płycie Tadeusza Kościuszki w Rynku Głównym oraz pod Pomnikiem Grunwaldzka na Placu Matejki.

Reasumując, w dniu 11 listopada br. należało się spodziewać najpoważniejszych zagrożeń w godzinach wieczornych /ok. 19.00-20.00/ w rejonach :

- Wawelu - próby zorganizowania marzu protestacyjnego,
- Rynku Głównego - próby odbycia wiecu protestacyjnego,
- Placu Matejki - próby odbycia wiecu protestacyjnego,
- Miasteczka Studenckiego.

Stosownie do istniejącego zagrożenia podjęto odpowiednie przedsięwzięcia operacyjne, m. innymi :

- działania profilaktyczno - zapobiegawcze w stosunku do figurantów i obiektów,
- odbyto naradę z dyrektorami szkół ponadpodstawowych, obligując ich do organizacji w dniu 11 br. poranków, wzmocnienia dyżurów, itp.
- przeprowadzono rozmowy profilaktyczne z proboszczami niektórych parafii,
- przjęto operacyjnie większe partie ulotek o treściach anty-socjalistycznych,
- uaktywniono działaczy PRON i inny aktyw społeczny.

2. Rodzaj operacji, założenia taktyczne działań i

Operacja: zmierzająca do zapobieżenia

- zabezpieczenie prewencyjne, mające na celu zapobieżenie sforsowania się pochodu lub wiecu,

strona: 0101

- 3 -

oraz alternatywnie :

- blokada trasy przemieszczania się ewent. pochodu,
- rozprzescenie demonstrantów,
- przywrócenie naruszonego porządku publicznego na terenie miasta.

Założenia: a/ organizacyjne :

- uruchomienie centralnego stanowiska dowódczo - analitycznego - Sztabu WUSZ - w budynku "B" WUSZ przy ul. Mogiłkiej 109,
- operatywne dowodzenie siłami przez d-cę operacji - z Ruchomego Stanowiska Dowodzenia, usytuowanego w rejonie przeprowadzanych działań,
- dokonanie kalkulacji sił i środków, z wariantem uwzględniającym udział sił przydzielonych,
- uruchomienie punktów obserwacyjnych - meldunkowych,
- przygotowanie grup filmowych dla dokumentowania przebiegu zajść i działań,
- przygotowanie grup operacyjno - dochodzeniowych w wierzniarkach dla odbierania i dokumentowania osób zatrzymanych,
- powołanie Kompanii NOMO i podporządkowanie jej d-cy i Batalionu ZOMO Kraków,
- powołanie Kompanii Interwencyjnej, działającej w ubraniach cywilnych,
- wprowadzenie w dniu 11 listopada br. - stanu pełnej gotowości dla jednostek krakowskiego garnizonu MO, z 12-godzinnym dniem służby i skoszarowaniem pododdziałów zwartych,
- zabezpieczenie, w uzgodnieniu z Wydziałem Gospodarki Komunalnej UN, sprzętu do ewentualnego usunięcia barykad,

b/ taktyczne :

- podjęcie wyprzedzających działań operacyjno - dezintegrujących, zmierzających do niedopuszczenia uformowania się manifestacji - przez siły pionu SB oraz Kompanii Interwencyjnej,
- przygotowanie wielowariantowego planu działań pododdziałów zwartych, obejmującego sposób postępowania tych sił we wszystkich aktualnie przewidywanych wariantach zagrożeń - bez wprowadzania sił bezpośrednio w rejon Wawelu oraz do Rynku Głównego,
- podjęcie przez pododdziały zwarte działań patrolowych /patrole wzmocnione/ i blokadowych celem niedopuszczenia do uformowania się pochodu i zgromadzenia o charakterze politycznym,

strona: 0102

- 4 -

- prowadzenie nasilonych legitymowań i zatrzymań,
- zatrzymywanie osób będących: przywódcami /inicjatorami/ zajść, szczególnie aktywnych lub agresywnych, rozprowadzających ulotki, noszących zakazane emblematy /transparenty, znaczki, itp./ oraz zamieszekowych,
- przygotowanie do działań rozpraszających - w przypadku zamieszania się pochodu lub wiecu - przy użyciu pepek gumowych, AIR i ewent. wyrzutni pocisków gumowych,
- działania mają być wykonywane przy kategoriach zakazie używania środków chemicznych. Zmiana tej decyzji pozostaje w gestii Szefa WUSZ, a uwarunkowana jest rozwojem sytuacji operacyjnej,
- pododdziały zwarte i funkcjonariusze Kompanii Interwencyjnej oraz NOMO przystępują do działań bez broni palnej - z wyjątkiem kadry dowódczej,
- Kompania Interwencyjna i funkcjonariusze plutonu specjalnego działają w ubraniach cywilnych wewnątrz zagrożonego terenu, z zadaniem izolowania i zatrzymywania przywódców i aktywnych uczestników ewent. zajść,
- siły operacyjne SB i MO współdziałają ściśle z siłami mundurowymi. Zakłada się ściśle współdziałanie i wyznaną informację pomiędzy d-cą operacji a jego zastępcę d/s operacyjnych,
- do dyspozycji d-ców batalionów zostają skierowane po dwie wierzniarki,
- po zakończeniu oficjalnych uroczystości pod Grobem Nieznanego Żołnierza, Rejon ten zostaje objęty wzmocnionymi patrolami ZOMO oraz aktywistów PRON,
- zabezpieczenie budynków UN i PZPR wzmocnione będzie przez członków ORMO,
- po zakończeniu ewent. działań rozpraszających, podjęcie wzmoczonego patrolowania siłami pododdziałów zwartych całego zagrożonego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem I obwodnicy.

3. Zestawienie sił i środków własnych i wojskowych i

Siły :

- funkcjonariuszy mundurowych	- 1.618
w tym: ZOMO	- 1.214 /w tym 603 sił przydz./
NOMO	- 114
WRD	- 89
DUSW	- 201

strona: 0103

- funkcjonariuszy operacyjnych - 257
- w tym: SB - 147
- Kompanii Interwencyjnej - 85
- Pluton Specjalny - 25
- ORNO - 120 /ochrona obiektów/
- oddziały polityczno-obronne - 80

Razem: 2,015, w tym 1,875 funkcjonariuszy MO i SB

Środki:

- samochodów - 234 / w tym 22 WRD /
- AW - 10
- BTR - 6
- AWGL - 2
- wiązniarok - 9
- sanitarek - 2

4. Opis przebiegu operacji, czas trwania operacji, ocena i wnioski

W dniu 11 listopada 1983 r. w godz. 17.10 - 18.00 wszystkie pododdziały biorące udział w zabezpieczeniu, osiągnęły założone pozycje wyjściowe. O godz. 19.21 zostało zakończone uroczyste nabożeństwo w Katedrze Wawelskiej, w intencji 65 rocznicy odzyskania niepodległości Polski. Uczestniczyło w nim około 5 tys. osób, głównie młodzież - co stanowiło około 2/3 tej liczby uczestników na jaką liczyli organizatorzy. Po zakończeniu mszy prowadząca ilość osób biorących w niej udział, zaczęła spokojnie rozchodzić się do domów, bez jakichkolwiek oznak manifestacji politycznej. Po rozłączeniu się zasadniczej grupy wiernych, na dziedzińcu Wawelu pozostała grupa około 1.500 osób, która według napływających meldunków od pracowników operacyjnych, przejawiała skłonność do zorganizowania zapowiadanego uprzednio marszu protestacyjnego. Wśród osób tych rozpowszechniana była informacja, że główny kierunek planowanego marszu, tj. ulica Grodzka, jest zablokowana przez siły MO, w związku z czym postanowili oni odbyć pochód, schodząc bramą od ul. Bernardyńskiej do ul. Stradom a następnie Dietla w kierunku centrum miasta. Uformowała się grupa licząca około 500 - 600 osób, która w sposób zorganizowany z transparentem i flagami opuściła Wawel, w tej sytuacji siłami II Batalionu zablokowano odcinek ul. Stradom, na którym znajdowało się w/w grupa demonstrantów - dwoma blokadami na wysokości

ulic Waryńskiego oraz Dietla. Przeprowadzona akcja, jak również apel o spokój i porządek wygłaszane przez duchownego z radiowozu M / gdzie znajdował się w asyście oficera WSKW/ spowodowała, że grupa samodzielnie się rozproszyła, część jej uczestników przeszła w sposób nieorganizowany ul. Agnieszki, a pozostali wiodli do środków komunikacji miejskiej. Równocześnie druga grupa, licząca ok. 500 osób kierująca się z Wawelu w kierunku ul. Stradom, na widok blokady zawróciła z połowy podjazdu, spowrotem na Wawel - z którego rozeszła się spokojnie, w sposób nieorganizowany, oboma bramami. W wyniku zastosowanych blokad oraz przeprowadzonych legitymowań - siły mundurowe, przy aktywnej pomocy sił operacyjnych, zatrzymały najbardziej aktywnych uczestników pochodu, w tym osoby niosące transparent.

Od godz. 14.00 w rejon Placu Matejki skierowano dwa 5-cio osobowe patrole ZOMO, dokonujące legitymowań wśród osób znajdujących się na Placu. Miające to, wg ustaleń operacyjnych mogło zostać wykorzystane przez siły opozycyjne, do spowodowania zakłóceń porządku publicznego. Pomimo podjętych działań prewencyjnych, ok. godz. 20.00, pod Pomnikiem Nieznanego Żołnierza zgromadziło się ok. 600 osób, które przybyły na Plac Matejki pojedynczo lub w niewielkich grupkach. Na płycie Grobu zapalono świece i złożono kwiaty, część zgromadzonych odśpiewała pieśni religijne unosząc palce z literą "V". W sytuacji tej daleko legitymowanie, przy gwałtownym napływie ludzi stało się mało efektywne i zdecydowano, aby nie dopuścić do dalszego napływu ludzi, podciągnąć w ten rejon siły. Siły te przemieszcili się I obwodnicą z dwu kierunków: jedna kompania II Batalionu ul. Baszta od strony Dworca Głównego PKP oraz jedna kompania I Batalionu - ul. Baszta od strony ulicy Długiej. Równocześnie na Plac Matejki skierowano radiowóz z duchownym, na apel którego o godz. 20.10 zgromadzeni rozeszli się spokojnie nie zakłócając porządku. Skierowane siły dokonały zatrzymania osób wyróżniających się szczególną aktywnością w zgromadzeniu. Od godz. 20.20 w rejon Placu Matejki, Dworca Głównego PKP oraz I obwodnicy wprowadzono wzmocnione patrole siłami kompanii NOWO wyposażonymi w lekkie pojazdy. Podjęte działania prewencyjne w sposób skuteczny zapobiegły ew. ponownym próbom zakłócenia porządku publicznego w tym rejonie.

D-ca operacji: płk Stefan ŁOSIAK - Dowódca ZOMO Kraków,
Z-ca d-ty d/s operacyjnych: ppłk Zygmunt PAJKA - N-k Wydz. IV SB.

Czas trwania operacji: 2 godz. 20 min /bez uwzględnienia dodatkowych służb patrolowych/.

Wg oceny Sztabu WUSW operacja była przygotowana i przeprowadzona prawidłowo. Usunięcie sił pododdziałów zwartych MO z bezpośredniej blikości Wawelu, jak również zręczniejsze z prewencyjnych blokad ulic, którymi omentownie się przesiecał nielegalny pochód, niewątpliwie wpłynęło na uspokojenie nastrojów wśród uczestników nabożeństwa i umożliwiło sprawnie i szybko ich rozzerodkowanie po jego zakończeniu. Równocześnie obecność sił MO na obrzeżach zagrożonego rejonu wpłynęła odstrasząco i w konsekwencji nie doszło do przesmaru zapowiadanego pochodu. Ponadto skuteczne okazało się zaangażowanie księdza w asyście umundurowanego oficera MO, do rozładowania sytuacji grożącej koniecznością użycia środków przymusu bezpośredniego. Całość operacji zrealizowano bez użycia środków przymusu bezpośredniego.

5. Zestawienie strat powstałych w wyniku działań i

Nie odnotowano strat w ludziach ani majątku, zarówno ze strony MO, jak i strony przeciwniej.

6. Liczba osób zatrzymanych i zastosowane wobec nich sankcje i

W czasie działań prewencyjnych ogółem zatrzymano 32 osoby, w tym 7 kobiet. W liczbie tej było:

- 3 nieletnich,
- 7 uczniów,
- 8 studentów /w tym 4-ch z UO/,
- 4 niepracujących,
- 11 robotników.

W stosunku do osób zatrzymanych:

- 9 skierowano do Kolegium d/s Wykroczeń w trybie przyspieszonym,
- 2 skierowano do Kolegium d/s Wykroczeń w trybie zwykłym,
- 21 zwolniono po przeprowadzeniu rozmów profilaktyczno-ostrzegaw.

7. Numer ewidencyjny/L.dz./teczki dokumentacyjnej operacji i

L.dz. In-0362/83

Sporządził:
[Podpis]
Por. mgr inż. Ryszard ROMAN
Insp. Wydz. WSK WUSW Kraków

Pliki do pobrania

[Plan przedsięwzięć organizacyjno-taktycznych opracowany przez Zespół ds. Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego na dzień 11 XI 1983 r., IPN Kr 066/55 t. 35, s. 11-14 \[k. 5-8\]. \(pdf, 1.04 MB\)](#)

[Plan działań Służby Bezpieczeństwa WUSW w Krakowie w dniach 9-13 XI 1983 r. z dn. 9 XI 1983 r., IPN Kr 066/55 t. 35, s. 15-27 \[k. 9-21\]. \(pdf, 3.49 MB\)](#)

[Ankieta operacji milicyjnej z dn. 11 XI 1983 r. z terenu Kraków-Śródmieście, IPN Kr 066/55 t. 35, s. 135-141 \[k. 80-86\]. \(pdf, 1.88 MB\)](#)